

# مشتاقنامه

مطبعة و محل اداره :

جمال اوغلانده امنیت  
مندیوخی جوارنده  
شنگول یقوشنده  
۲۵ نومبر

سلک زه موافق آثار  
جدیده مع الممنونه  
قبول اولتور

درج ایلمه یین آثار اعاده اولتور

دیه ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاستنامه و بالخاصه احوال و شئونه اسلامیه و بحث ایدر و هفته ده بر نشر اولتور.

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب  
تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

| سنه لکی             | التی آیلنی | غروش |
|---------------------|------------|------|
| ممالک عثمانیه ایچون | ۶۵         | ۳۵   |
| روسیه               | ۶۵         | ۳۵   |
| سائر ممالک اجنبیه   | ۱۷         | ۹    |

در سعادتده نسخہ سی ۵۰ یاره در

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلمیرسه سنوی  
۲۰ غروش فضله آلتیر

عدد : ۱۸۱

۴ ربیع الاول ۱۳۳۰ پنجشنبه

۹ شباط ۱۳۲۷

یدنجی جلد

ایندیکی شیلرک باطنی . بیلمدیکی شیلرک اسرارینی فهمه ؛ بولندیی عالم جسماییدن بشقه بر عالم روحانی اولدیغنه ذاهب اولمغه استعداد کوسترمک درجه سنه واصل اولیور .

دیمک اولیورکه بودورده جمعیت بشریه صباوت دورندن سن رشدک اولنه انتقاله حاضرلق کوستریور و بناء علیه استقبال ایتدکلی طور جدیده هدایت ایتک اوزره کندیلرینه بی بعث اولنیور !

افراد بشردن هر فرد سن رشد واصل اولمدن منفعت و مضرتی اوقدر فرق ایدمدیکی کی ، غیره ایقاع مضرت خصوصنده سن رشد واصل اولدقدن صکره شهوات نفسانیه سینه تابع اولهرق اجرا ایدر . بناء علیه جمعیات بشریه ده ظهور نبوت دورده سنه قدر کرک اعتقادات و کرک عملیات خصوصنده مقتضای فطرتلری اولهرق صرف عقللری ایله حرکت ایتدیلر و بالتبع کیت کیده ترقی ایتدیکجه سن رشد واصل اولهرق آردلر نده اختلافلر ظهوریله عاجز قالدقلری ماده لرده کتاب و شریعت آلهیه ایله حکم ایدمک ر پیغمبر کوندریلور . شو حالده نبوتک ظهوری وانی قبوله استعداد اطوار بشریه دن بر طوردرکه نوع انسان اکا ؛ غایتی کال انسانیتک شو نوعنه انتها ایدن اوزون بر طریقده تدریجی بر صورتده یورویه رک واصل اولیور و اوطور نورانی بجدیدک ظهورینه کسب استعداد ایدیور . بو صورتله پیغمبر اولهرق بعث اولنان حضرت آدم انسانلرک دکل ، پیغمبرلرک بدایتی اولمش اولیور . جمعیت بشریه کاله دوغری یورویه رک بر طاقم مرحله لر قطع ایدوب نبوتک ظهورینه انتها ایتدکدن صکره ده بر چوق مسافه لر طی ایله دیگر بر منزله واصل اولیور . فقط مع التأسف عهد نبوة اوزادیکجه ، انسانلر نور نبوتدن تباعد ایتدیکجه قلبلری قاراروب نفسلری ظلم و تعدی احاطه ایدرک شهوات نفسانیه لری غلبه ایدیور ، سر دعوت ، حکمت دینییه اونوتولیور ، بناء علیه بو جهته اختلافلر باش کوستره رک اولکی سعادت شقاوته انقلاب ایدیور . بو دورده تمادی ایتدیکجه بشر ایشلمش اولدیغی اعمال و حرکاتک فسادلری ادراک ، و اختلافاتک وخامت عواقبی ، الفت محبتک فوایدی ایله مقایسه ایدرک قلبنی عقائد فاسده دن ، نفسنی بر طاقم ملکات ردیه دن تظہیر ایدنجه بوندن صکره جمعیت اوزرینه ینه شمس اولک طلوعیله ، حقوقده رئیس ایله مرؤوس مساوی ، انسانلر تنزیل اوزرینه اجتماع ، تأویل صحیح اوزرنده اتحاد ایدرلرکه ایشته کندیسسی ایچون امید ایتدیک غایه کاله واصل اولنجیه قدر شو تعداد اولنان اطوارک هریرینی صیره سیله کچهرک الک صکره او غایه واره جنی شبه سزدر . بو نظریه ده ضعیف بر نظریه دکلدن چونکه طبقات الارض و انسال بشر علماسنک سرد ایدد کلدکاری نظریات فنییه تمامی تمامنه موافق اولدیغی کی دیناً دخی هیچ بر محذوری یوقدر . زیرا « ما کان الناس امة واحدة فبعث الله النبيين مبشرين و منذرين و انزل معهم الكتاب بالحق ليحكم بين الناس فيما اختلفوا فيه و ما اختلف فيه الا الذين اوتوه من بعدما جاءتهم البينات بغيا بينهم فهدى الله الذين آمنوا لما اختلفوا فيه من الحق باذنه

اشیای خارجیه دنیلن حقایق ثابتیه مخصوص اوصاف و اعراضک ذوات اشیا ایله قائم اولیوب نفوس ناطقه ایله قیام لریدر . حالبوکه معلومات حسیه منک مصححی اولان عقل انلرک بو فکرلرنده کی افراطی تصحیح ایدر چونکه اگر برحسی اولهرق جمع ایتدیکمز معلوماتی عقلاً تصحیح ایتمه مش اولسه ایدک بوکون کونشه برساوی « کوزله به » بیلدیلرده بر کوزلک جامی دیر ایدک کونشی حجم حاضر یله حس ایدن کوزمن ایه ، انک کره ارضدن ۱۰۴۰۰۰۰۰۰۰ کره بیوک اولدیغی بزه بیلدیرن عقلمزدر معلوماتک صحیحی عقلمزله تحصیل ایتدیکمز معلوماتدر ایشمز حسه قایر سه هر چه بر زمان نفسمزی خطادن ازاده بولندیره میز .

فرید

### تنقید محقک جوانی

ا کلا شیلما یان نقطه لر

- کچن هفته دن مابعد -

ایکنجی نظریه : نوع بشرک اولی حضرت آدم اولیوب آدن مقدمده نوع بشر بولندیغی . بو نظریه بی قبول ایتدیکمز حالده دیرزکه :

انسانلر بدایت خلقتده غایت بسیط بر صورتده پک محدود بریلدی ایله ساحه آرای ظهور اولشدر . جناب حق افراد انسانیه دن هر فردی « واللہ اخرجکم من بطون امهاتکم لاتعلمون شیاً وجعل لکم السمع والابصار والافئدة لعلکم تشکرون » آیت کریمه سنده خبر ویردیکی اوزره اصل ضعیف القوة . مفقود العلم ، هرشیدن عاجز ، هیچ برشیته مقاومت ایدمه جک بر صورتده خلق ایدوب صکره ابونینک و یاخود دیگر کیمسه لرک مساعیسیله بنیه سی خدم معروفه واصل اولهرق علم و عرفان صاحبی اولیور سه ، جمعیات بشریه ده بدایت ظهورنده غایت ساده بر بیلکی یه مالک اولهرق نشأت ایش کرک اعتقادات و کرک عمل خصوصنده صرف شرایع عقلیه یه تمسک و او یولده حرکت ایشدر . بو ساده لکله بر چوق زمانلر دوام ایدرک حوادث کونییه نک وقوعی کندیسنه مربیلک وظیفه سنی ایفا ایشدر . انسان ایچون تخمین اولنان بودورده انسانلر بالکیز بنیه جسمیه و احتیاجات بدنیه سنک محافظه سنه اهمیت ویرمشدر . حتی بشرک بو دورده کی کافه صنایعک طاشدن اولسی افرادک حال صباوته پک مشاهددر . بوندن صکره تناسل و تکامل ایدرک ده یوکسک بر طبقه یه چقیور . بشر بودورنده صنایعی ده زیاده ایلری کتوریور ، آلات و ادواتی قلائی و تموردن یاییور . بو دورده ارواحه اهمیت ویریور ، حتی ارواحه پرستش ایدیور ، رعد و برقه عطف نظر ایدیور . خلاصه بو دورده کچهرک تجربه و کندیسندن اولکیلرک بقیه آناری کندیسنه پک چوق شیلری کشفه سبب اولیور . بو دفعه جمعیت اولکی دوشونجه لرینک بر چوق خطالری بولیور ؛ حوادث کونییه بیلمدیکی بر چوق شیلری تعلیم ایدیور ، اصول اجتماعیه ته متعلق پک چوق شیلر اوکرنیور . بنیه معنویه سنک عناصرندن بعض شیلر کشف ایدرک تعقل

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم» نص جلیلندن بومعنا قسماً . مستفاد اولمقددهدر .

ابن العادل ، قرطبي ، ابی مسلم الاصفهانی ، قاضی ابی بکر ، امام الاثمة والدين مصر مفتیسی شیخ محمد عبده کی فحول علما بونظریه اشارت ایتشلر . وحضرت آدم مسئله سنی ده شو صورتله بیان ایتشلردر : « جناب حق انسانلری شرایع الهیه دن خالی اوله رق صرف عقلاریله حرکت ایدن برامت واحده اوله رق خلق ایلدی . فقط کیت کیده تکثر ایتدکجه اختلافلرده چوغالوب اصلاح اعمال وحفظ سلامت قلوبده یالکز هدایت عقلیه کفایت ایتدیکندن جناب حق لطف الهی اوله رق کندی طرفندن امر و نهی قوللرینه تبلیغ ایتک ایچون پیغمبرلر کوندردی . حضرت آدمک رسالتی ایسه زرده وکیملر ایله ، وکیملره اولدینی معلوم دکلدردر . بناء علیه جائز وبلکه محققدرکه آدمک نبوتی ایلک قومک بغضیلرله برابر اولاد ادمک بر ویاخود برقاق لرینه قدر دوام ایتدی .

صکره لری نسل آدم اوزرینه فساد عارض اولوب شریعت انبییه یی انسان ایتدیلر وبوصورتله - اولکیلرده اولدینی کی - بونلرده یالکز عقلاریله حرکت ایتکه باشلادیلر . ذاتاً « واذقال ربك . . . » آیت کریمه سنده کی خلیفه لفظنده مفسرلر ایکی مسلکه سلوک ایدیورلر : بونلردن بر قسمی بولفظک ارضده اولجه بر ویادها زیاده نوع حیوان ناطق وارایک منقرض اولدینی و جناب حقک ارضده خلیفه قیله جغه دأثر ملائکه کی خبر ویردیکی بوصف انک محلته حلول ایدهرک اکاخلف اوله جغنی مشعر بولندیغنه ذاهب اولدیلر . نته کیم جناب حقدده قرون اولی نک اهلا کئی ذکر ایتدکدن صکره « ثم جعلناکم خلایف فی الارض من بعدهم » بیورمشدر . بوتقدیرجه آدم بوارض اوزرنده کی حیوانک ایلک صنف عاقلی اولمیوب بلکه حیوان ناطقک هلاک اولمش طائفه ، ویا طوائفه ذات وماده ده مماثل وبعض اخلاق و سجاایده مخالف ایلک طائفه جدیدده سی اولمش اولور .

دیانت بر همینیه دن انسان معلومات دخی بیلدیکمز حضرت آدمک ایلک آدم اولماسی حقدده کی فکرلری تأیید ایلور . « مانو » نامی ویردکاری حضرت آدمک یدنجی مانو اولدینی سویلیورلر . کرچه بو نظریه لره هر بریسه قارشى اعتراض وارد اونق احتمالی وارایسه ده کره ارضده وجود انسانینک بدایتنه دأثر بر تاریخ صحیح اولدینی جهتنه نص کتابة ، نقلی ریب و اضطرابدن خالی اولان سنته مخالف اولدقجه بوکی نظریه لره قارشى وارد اولان اعتراضک اهمیتی اولیه جغنی درکاردر . مع هذا بز توجه اولی تقدیم ایلک .

بوراسی شو صورتله ایضاح اولندقدن صکره کله م استشهاداً ایراد ایلدیکمز آیت کریمه یه :

بز دیمشدککه ، « هل اتی . . . ! » آیت کریمه سی نوع بشرک بدایت ظهورنده مایمونلره یقین بر استعداده اولوبده کیت کیده تناسلدن تناسله ، اصطفا دن اصطفایه سمیع وبصیر اولدیغنه دلالت ایتز . . . !

بوکا جواباً دیورسکمز که : « برنجی آیتده کی انسان ( لم یکن شیئاً مذکوراً ) حکم جلیله نظراً یالکز بر صورتدن عبارت وصاحب حیاة معناسنه در . . . » « ایکنجی آیتده کی انسان حضرت آدم واولاد آدمی شامل اولارق احراز کمال وثکامل ایدن انسان معناسنه در . . . ! » ومعنای شریفی شودر : ( یالکز صورتدن عبارت . . . ! . . . ) هایدی تسلیم ایدم که آیت کریمه بو صورتله توجیه اولنسون . فقط بجواب اوله بیلیرمی :

زیرا صورتدن عبارت اولان انسانده انسانلق یوق که ، مایمونلره یقین بر استعداد تصور اولنسون . اوکا انسان اطلاق بالآخره کندیسینه انسانیت ایله حکم اولنه جغنی ایچوندر . او حالده مایمونلره یقین بر استعدادده لری ایدی دیدیکمز ایکنجی آیتده کی انسان اوله جقدرکه تنقید محقده سویلدیکمز عینیدر . مع هذا دیگر آیات کریمه واحادیث نبویه نک دلالتدن اکلاشلدیغنه کوره آیت کریمه دن بومعنا او قدر ظاهر دکلدردر . بناء علیه بو آیت کریمه نک معناسی شوصورتله ایضاح ایتک لازمدر :

۱ - برنجی انساندن مراد حضرت آدم ، ایکنجی ایسه بنی آدمدر .  
۲ - « انا خلقنا الانسان » قرینه سیله هرا یکی موقعده کی انسان ایله مراد اولاد آدمدر .

۳ - برنجی انسان ایله مراد جنس انساندر . ایکنجی دفعه ذکر اولنسی زیاده تقریر ایچوندر . . .

۴ - انسان ایله مراد ابدانک وجودندن مقدم موجود اولان نفس ناطقه در « حین » مقداری غیر معلوم اوزون بر زمان ، ویا خوداربعین ایله مقدردر . « ابتلاء » بلودن مشتق اولسه ده بوراده سزک دیدیکمز معنایه دکل بلکه امتحان معناسنه در وبومعنا یه اولدیغنه ده « فجعلناه سمیعاً بصیراً » قول شریفی دلالت ایدر . برنجی توجیه کوره معنای آیت : « آدم اوزرندن بر طاقم دورلر - تراب ، طین ، طین لازب ، صلصال ، حأمسنون دورلری - کچدیکی اوزمانلرده شایان ذکر برشی اولمیوب منسی ایدی . »

ایکنجی توجیه کوره معنای آیت :

« بنی آدم اوزرندن بر طاقم طورلر ، زمانلر ، تراب ، طین ، طین لازب صلصال ، حأمسنون . سلاله طینییه ، نطفه ، علقه ، مضغه ، عظام . . . کچدیکی اوزمانلرده انسانیت ایله مذکور اولمیوب منسی ایدی . » بوندن صکره خلقت بنی آدمی وسبب خلقتلری بیان ایدهرک بیوریورکه : « بز انسانی ، تکالیف ، واوامر ونواهی ایله امتحان ایتک ایچون نطفه امشاجدن خلق ، وکندیسیله امتحان صحیح اولان فهم وتمیز وبونلرک موقوف علیهی اولان سائر شیلری احسان ایلک » راعب اصفهانینک بیانه کوره انسانلرک مبدأ خلقتلری ترابدن باشلایه رق طین ، یعنی صوایله تراب ، بوندن صکره طین لازب یعنی معتدل بر حال اوزره بولنوب قبول صورته کسب استعداد ایدن چامور حالنه کلیور . بودوردن صکره یابس وکندیسندن صدا ایشیدیله جک بردوره یه ، بوندن ده کچهرک ده یوکسک بردوره تکامله کلیور واک صکره کندیسنه نفخ روح ایدیلهرک شو تعداد اولنان ادوار سبعة یی صیره سیله

شو تقسیمه کوره برنجی تصویر صرف حقیقی ، اوچنجیسی بوسوتون خیالی ، ایکنجیسی ایسه حقیقله خیالک ممتزج برشکلی اولیور .  
برچوق لوحه لر واردرکه شعری ایچنده اولدیغندن شاعرک بوتون صنعتی ، بوتون وظیفه سی اونلری عیناً نقل ایتمکدن عبارت قالیر . لکن بواوقدر قولای برایش دکدر .

زیرا برکره اولوحه لر غایت محیط ، غایت نافذ بر نظرله کورمک ، صوکرده اوصورتله کوستره بیلیمک لازم .  
ینه برطاقم لوحه لر واردرکه عیناً نقل ایدیلیرسه بر نظر تماشا اوندن چوقلق محظوظ اوله ماز . چونکه حقیقی عربان کورمک هر زمان اوقدر خوشه کیتمز . ایشته بویله یرلرده ادیب خیاله مراجعت ایلر : تصویر ایده جکی اولوحه حقیقتک برچوق یرلری فدا ایدرک یرینه خیال کیتیر ، بونقصانی خیال ایله تلافی ایدر .

ینه برطاقم لوحه لر واردرکه بزده اویاندیره جقلری حسابات علویه یه نسبتله هیئت حقیقیه و ماده لر ی پک ناچیز قاله جفی ایچون اوکی الواحی تصویر ایدرکن نظر تماشامزک اوکنده کی صورتی براقیر ، مخیله مزده چیزدیکمز نقوشی کاغد اوزرینه نقل ایتمه یه چالیشیرز .

تصویرده فضله تفصیلاتدن احتراز ایتلیر ، دیورلر . طوغریدر . آنحق ، نه کی یرلرده نه کی تفصیلات زاندر ؟ مسئله بوراسنی کس دیروب آنمقدردر . هله حقیقی تصویرلرده بعضاً او یله نواقص اولورکه زواندن زیاده نظر مؤاخذه یی جلب ایدر . بزه او یله کلیورکه : تصویر ایچون طوتیه جق مقیاس الده کی موضوع ایله اوموضوعدن چیقاریله جق نتیجه یه کوره دکیشمک لازمدر . اوت ، موضوعک نه درجه لرده تفصیله تحمیلی واردر . کذلک ایسته نیلن نتیجه یه وارمق ایچون قارشیکزده کی لوحه نک یاخود وقعه نک هانکی نقطه لر ی ، هانکی چیزکیلری کوسترمک ایجاب ایده جکدر ؛ بونی قطعی بردستور ایله بیلدیرمک قابل اوله ماز .

اسکی شاعرلریمزک هیچ اهمیت ویرمکدری ، عادتاً شاعرلکه منافی . کوردکدری برمسلك وارسه اوده محسوساته عائد حقیقی تصویرلردر . اکر ایلمک دورلرده کلن شاعرلریمز ایران ادبیاتیه اوغراشدقلری قدر عربک شعر قدیمیه توغل ایتمه لر دی ؛ یاخود دورمتوسطده یتیشن ادیبلریمز غربک آثار ادبیه سنه بیکانه قالمه لر دی ، بوکون بزده المزده تصویره دائر کوزل کوزل اثرلر بولنوردی . واسفاکه دیوانلریمزدکی تصویرلر باشند باشه خیالیدر . بهار ، خزان ، غروب ، طلوع کی الواح قدرت بیه اطرافلی بر صورتده تصویر اولما مشدر . برعجم شاعری بهاری فصل کورمک ایسته مش ایسه بزده او یله کورمک ایسته مشز . غریبدرکه « بهاریه » عنوان عجیبی آلتنده کوردیکمز شعرلرده اسمی کچن چیچک لارک چوغی ایران طوبراغنده یتیشیر ، بوراده بولماز ؛ مملکت مزده مزاراق خارچنده سروی اغاجی پک نادر کورولورکن بهار تصویر ایدن شعرلریمز هرچندن بر ایرماق کچیرر ؛ هر ایرماغک ایکی طرفی ده سروی اغاجلریله طولدورر !

کچدکدن صکره علم و ادب ایله تکمل ایدیور .

مبدأ بشر بو صورتله بر چوق دورلر کچیردیکی کی ابناء بشرده سلاله طینه دن بدأ ایدرک ادوار سبعة یی کچیردیکن صکره قابل علم و معرفت اولیور .

بو حقیقه جناب حق قرآن کریمده مختلف موضعلرنده اشارت بیورمشدر .

« خلقه من تراب . . . من طین . . . من حمأ مسنون . . . من طین لازب . . . من صلصال من حمأ مسنون . . . من صلصال کافغفار . . . انی خالق بشرأ من طین فاذا سویته ونفخت فیه من روحی فقعوا له ساجدين . . . ولقد خلقنا الانسان من سلاله . . . » بناء علیه دهردن فصل معنا مراد اولنورسه اولسون ینه معنا صحیح اولور . یوقاریده سرد ایتدیکمز ایکنجی نظریه یه کورده ده معنا پک آشکاردر .

ایشته حضرت ! شو صورتله توجیه و ایضاح اولمقدجقه افاده عالیریکزدن یوقاریده کی محذوری کوردیکمز شیلر آلآن باقیدر مع هذا اولجه سویلدیکم وجهله موسیو ارنست هکملک وحدت موجود رساله سنه قاشی الک اول ردیه یی سز یازدیکنر جهته « الفضل للمقدم » فحواسنجه شایان تبریک سکنر . آه ! نه اولایدی ده بتون علمامز الک عزیز اولان عمرلری قهوه کوشه لرنده لقلقیات ایله کچره جکلرینه بویله ملتیرینه نافع اثرلر وجوده کتیرسه لرده بتون ابنای وطن آنلردن از وچوق استفاده ایتسه ایدی ! فقط هیهاتکه بوکی شیلر ایله مشغول اولمق شویله طورسون اشتغال ایدنلرده نظرلرنده دینسز اولیورلر هر نه ایسه باقی احترامات فائقه می تقدیم ایله ختم کلام ایلمر افندم

اقسکیل

احمد حمدی

## ادبیات

ادبیات بحثلری

نصیر

کوزیمزله کوره بیلدیکمز محسوساتی بزده کوستره بیله جک ، یاخود خارچده وجودی اولمایان احتساساتی طویوره بیله جک ملکه یه ادبیاتده تصویر دیرلر . بونکله برابر مطلق اوله رق ذکر ایدلیدیکی زمان تصویر یالکنر محسوساته منحصر قالیر .

تصویر اوچ درلو اولور . برنجیسنده ادیب بر مستسخ رسام طوری طاقینه رق ترسیم ایده جکی لوحه یی عیناً آلیر ؛ کندیسندن هیچ بر چیزکی علاوه ایتمز . ایکنجیسنده اولوحه یی اولدینی کی چیزمیه رک کرک علاوه ، کرک طی صورتیه لر یرر تعدیلات اجرا ایدر . اوچنجیسنده ایسه تصویر ایده جکی شیئی اولدینی کی کوسترمک طرفنه هیچ یاناشمایه رق ؛ اونی اولجه کندیسی بام باشقه بر نظرله بام باشقه برشکلده کوردکدن صوکره او یله جه کوسترر ؛ یعنی باشقه لرینک کوردیکی کی دکل ، کندیسنک کورمک ایستدیکی کی کوستره یه چالیشیر .